

Utökat uppdrag om utbildning för vuxna som omfattas av massflyktsdirektivet

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut

Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden beslutar upphöra med alla utbildningsåtgärder gällande vuxna som omfattas av massflyktsdirektivet så snart det är praktiskt möjligt.

Ärendet i sin helhet

Den 4 mars 2022 aktiverades EU:s massflyktsdirektiv. Det innebär att personer som kommer från Ukraina kan få omedelbart skydd i Sverige och ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. Tillståndet ger möjlighet att få hjälp med boende, rätt att arbeta, rätt att söka grundläggande vård, rätt till skolgång för barn och visst ekonomiskt bistånd i Sverige. På EU-kommissionens inrådan kommer nu tillämpningen av massflyktsdirektivet att förlängas. Direktivet förlängs till den 4 mars 2024. Personer från Ukraina som har ansökt om eller fått uppehållstillstånd med tillfälligt skydd räknas enligt skollagen som bosatta i Sverige, men precis som för asylsökande är deras rätt till utbildning begränsad. Enligt skollagen har de inte rätt till sfi eller annan reguljär utbildning inom komvux.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutade 2022-06-14 § 92 att uppdra åt förvaltningen att anordna en uppdragsutbildning i svenska för flyktingar som omfattas av massflyktsdirektivet och som är över 18 år. Den beslutade utbildningen genomförs idag av Folkuniversitetet i Borås och motsvarar Svenska för invandrare (sfi). Syftet är att underlätta etablering på svensk arbetsmarknad.

Några deltagare har nu klarat hela utbildningen vilket aktualiserar frågan om att fortsätta på grundläggande nivå. Totalt är det 21 deltagare på utbildningen på sfi-nivå som kan bli aktuella för fortsatt utbildning. Ett tiotal kan förväntas tillkomma under våren och det finns i dagsläget inget som tyder på en omfattande ökning av tillströmningen. Vuxenutbildningen bedömer att det är möjligt att ta in dessa i ordinarie undervisningsgrupper, som idag finns i kommunens vuxenutbildning i egen regi, i Svenska som andraspråk på grundläggande nivå.

Inför beslutet om att anordna uppdragsutbildning motsvarande sfi utreddes förutsättningarna för att anordna sfi-utbildning för målgruppen. Det framkom då att kommunens rättsliga möjligheter att anordna sfi var oprövade, massflyktsdirektivet har inte tidigare tillämpats. Även ur ett likabehandlingsperspektiv kan ett sådant beslut ifrågasättas, då andra flyktinggrupper inte åtnjuter samma möjligheter. En uppdragsutbildning bedömdes då vara det lämpligaste alternativet till reguljär sfi-utbildning.

Förvaltningens bedömning är att ett liknande rättsligt läge gäller för ett utökat uppdrag på grundläggande nivå. Deltagarna har inte rätt att delta i grundläggande vuxenutbildning och en uppdragsutbildning är ett lämpligare alternativ.

Nämndens samlade bedömning blir att intentionen av massflyktsdirektivet ger långtgående skydd till människor på flykt, i synnerhet barn och unga, men att detta är och ska vara begränsat i tid. Ett framtida återvändande till hemlandet underlättas föga av mer och starkare etablering i ett främmande samhälle.

Det finns inget hinder för att deltagarna ändå ingår i samma undervisningsgrupper som elever som studerar svenska som andraspråk som en ordinarie kurs inom grundläggande vuxenutbildning. Dock kan det bli svårare att motivera utbildningen utifrån ett likabehandlingsperspektiv. Den utbildning som idag anordnas av Folkuniversitetet är mer tydligt avskild från Vuxenutbildningens ordinarie verksamhet, medan detta kan komma att uppfattas som en separat fil in i kommunal vuxenutbildning. Samtidigt finns inte någon annan lämplig verksamhet på plats i Borås och det är angeläget att erbjuda någon typ av fortsättning för de deltagare som uppnått en nivå som motsvarar fullföljd sfi. Det finns i dagsläget inget som tyder på att detta skulle påverka andra elevers möjlighet till utbildning då det inte råder någon platsbrist. Uppdragsutbildningen får betraktas som en provisorisk lösning och bör därför avgränsas i tid. Utbildningen kan påbörjas av deltagare som ingår i den pågående uppdragsutbildningen och uppnått en nivå motsvarande fullföljd sfi senast första halvåret 2023, och som vid antagningstillfället är bosatta i Borås. Utbildningen motsvarar upp till tjugo veckors heltidsstudier. Deltagarna kommer efter fullföljd uppdragsutbildning att erhålla intyg på sina kunskaper, dock inte betyg.

I det ekonomiska perspektivet är bedömningen att elevgruppen kan erbjudas denna särskilda möjlighet utan att verksamheten behöver tillföras särskilda medel av nämndbidraget. Detta under förutsättning att uppdraget begränsas till antalet deltagare och i tid.

Uppdragsutbildningen följs upp i samband med nämndens månadsrapporter. Nämnden tar ställning till om beslut om eventuell fortsättning av insatsen i juni 2023.

Beslutsunderlag

1. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut 2022-06-14 § 92:
Uppdragsutbildning i Svenska.
2. Rapport (2022-04-12) – förutsättningar att erbjuda svenska för invandrare sfi) och samhällsinformation till flyktingar som är över 18 år och omfattas av massflyktsdirektivet.

Samverkan

FSG 2022-12-07

Niklas Hallberg
Ledamot GVUN

Thomas Brandberg
Ersättare GVUN